

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 10 febr. 1920 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl.

Maj:t angående kommunernas frigörande från fjärdingsmansbestyret.

Närvarande: Herrar von Sneidern, Westman, Boberg, Linder*, Frändén, Winberg, Sigfrid, S. Hansson*, Karlsson i Gasabäck, Nilsson i Vibberbo, Hage*, Magnusson i Skövde, Johansson i Vittinge och Karlsson i Nynäshamn*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 77, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr Torgén hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t tacktes låta utreda i vad mån kommunerna kunde frigöras från fjärdingsmansbestyret.

Till stöd för berörda hemställan har motionären i huvudsak anfört följande: Ehuru i gällande lag angående fjärdingsmansbestyrets utgörande den 29 september 1899 uttryckligen utsades, att fjärdingsmansbefattningen vore ett menighetsbestyr, hade befattningen ifråga alltmer och särskilt efter fögderiförvaltningens omorganisation i verkligheten övergått till en statstjänst. Vid sådant förhållande och då det ökade arbetet flerstädes medfört svårighet för kommunerna att erhålla lämpliga fjärdingsmän utan att ikläda sig betungande utgift till avlöning, ansåge motionären, att tillsättning av fjärdingsman borde tillkomma staten, som även borde förse honom med avlöning.

Frågan om fjärdingsmännens avlöning helt eller delvis av statsmedel har förevarit till behandling vid riksdagarna åren 1888, 1903, 1904, 1905 och 1909.

Utskottet.

De därvid gjorda framställningarna hava vid samtliga nämnda riksdagar avstyrkts av vederbörande utskotts samt av båda kamrarna avslagits.

Sammanatta stats- och lagutskottet yttrade vid 1909 års riksdag följande: »Det sammansatta stats- och lagutskott, som år 1904 hade att behandla frågan, fann icke skäl föreligga, som talade för en förändring uti fjärdingsmansbefattningens genom sekler hävdvunna karaktär av kommunal institution — ett menighetsbestyr — och erinrade utskottet, hurusom av den för fjärdingsmännen gällande instruktion, utfärdad av Kungl. Maj:t den 29 september 1899, syn-

tes framgå, att fjärdingsmännens åligganden huvudsakligen avsåge att verka för uppehållande av ordning och säkerhet, var och en inom den eller de kommuner, inom vilka han blivit till fjärdingsman utsedd. Att fjärdingsmannen för detta sitt arbete avlönades av kommunen syntes utskottet icke innebära någon obillighet, särskilt som staten årligen bidroge med betydliga belopp till avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet. Nuvarande sammansatta stats- och lagutskottet hyser i frågan samma uppfattning och kan sålunda ej förorda bifall till nu förevarande motion. Sedan riksdagen senast fattade beslut i ämnet, hava icke heller några ändrade förhållanden på detta område inträtt, som skulle kunna föranleda till ett frånträdande av samma beslut.»

Utskottet delar så till vida den uppfattning, som vid föregående tillfällen, då frågor rörande fjärdingsmansinstitutionen varit föremål för riksdagens behandling, kommit till uttryck, eller att fjärdingsmansbefattningen fortfarande bör vara ett menighetsbestyr och att således kommunen bör ha ett avgörande inflytande på fjärdingsmännens tillsättning. Utskottet kan av denna anledning ej hemställa om bifall till den föreliggande motionen.

Vad åter beträffar frågan om statligt bidrag till den kommunalt tillsatte fjärdingsmannens avlöning, finner utskottet, att de alltjämt ökade arbetsuppgifter för statens räkning, vilka åligga fjärdingsmannen, kunna motivera ett dylikt bidrag i den mån kostnaderna för fjärdingsmansinstitutionens upprätthållande kunna vara betungande för de enskilda kommunernas ekonomi. Då emellertid en lösning av frågorna om den kommunala beskattningens omläggning och om utjämning kommunerna emellan av den kommunala skattetungan ställts i snar utsikt, har utskottet ej ansett lämpligt att i anledning av herr Torgéns motion nu upptaga frågan om bidrag från staten till fjärdingsmännens avlöning.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 februari 1920.

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL von SNEIDERN.